

**O‘ZBEKISTON RESPUBLIKASINING SANITARIYA
QOIDALARI VA ME‘YORLARI, GIGIYENA
NORMATIVLARI**

**XO‘JALIK-ICHIMLIK MAQSADIDAGI SUV TA‘MINOTI
MANBALARI VA SUV QUVURLARINING SANITARIYA
MUHOFAZASI HUDUDLARINI LOYIHALASHTIRISH VA
ULARDAN FOYDALANISH**

**O‘zbekiston Respublikasining
0244-07- sonli SanQvaM**

Rasmiy nashr

Toshkent – 2007

**O‘ZBEKISTON RESPUBLIKASINING SANITARIYA
QOIDALARI VA ME’YORLARI, GIGIYENA
NORMATIVLARI**

«TASDIQLAYMAN»

**O‘zbekiston Respublikasining
Davlat bosh sanitariya vrachi**

_____ B.I.Niyazmatov

29 – dekabr 2007-yil

**XO‘JALIK-ICHIMLIK MAQSADIDAGI SUV TA’MINOTI
MANBALARI VA SUV QUVURLARINING SANITARIYA
MUHOFAZASI HUDUDLARINI LOYIHALASHTIRISH VA
ULARDAN FOYDALANISH**

**O‘zbekiston Respublikasining
0244-07- sonli SanQvaM**

Rasmiy nashr

Toshkent – 2007

Sanitariya me'yorlari, qoidalari va gigiyenik normativlarga rioya etmaslik qonun bo'yicha jazolanadi.

Ushbu gigiyenik normativlar, sanitariya qoidalari va me'yorlari mulkchilik shaklidan qat'i nazar, barcha korxonalar, tashkilotlar, birlashmalar, muassasalar va alohida shaxslar tomonidan majburiy ravishda bajarilishi shart.

Me'yoriy havolalar

QMQ 2.04.02 - 97 "Suv ta'minoti. Tashqi tarmoqlar va inshootlar."

SanQvaM N 0006-93 "O'zbekiston Respublikasi aholi punktlari atmosfera havosini muhofaza qilish bo'yicha sanitariya me'yorlari va qoidalari."

SanQvaM N 0172-04 "O'zbekiston Respublikasi hududida yer usti suvlarini muhofaza qilish bo'yicha gigiyenik talablar."

SanQvaM N 0173-04 "O'zbekistonning o'ziga xos sharoitlarida yer osti suvlarini ifloslanishdan muhofaza qilish bo'yicha sanitariya-gigiyena talablari."

SanQvaM N 0182-05 "O'zbekiston sharoitida markazlashmagan suv ta'minoti suvi sifatiga qo'yiladigan gigiyenik talablar va manbalarni sanitariya jihatidan muhofaza qilish."

O'zDST 950-2000 "Ichimlik suvi. Gigiyenik talablar va sifat nazorati."

O'z DST 951:2000 "Suv manbalarini tanlash qoidalari. Gigiyenik va texnik talablar."

"Suv ta'minoti manbalari va xo'jalik-ichimlik suv quvurlarining sanitariya-muhofaza zonalarini loyihalashtirish va ulardan foydalanish tartibi to'g'risida Nizom" 1982-yil 18-dekabrda N 2640-82.

"Davlat sanitariya nazorati to'g'risida"gi O'zbekiston Respublikasi Qonuni:

"Aholining sanitariya-epidemiologik farovonligini ta'minlashning asosiy tamoyillari quyidagilardan iborat:

mulkchilik shaklidan qat'i nazar, korxonalar, muassasalar, tashkilotlar, birlashmalar, alohida shaxslar sanitariya me'yorlari, gigiyenik normativlarga rioya etmasligi va sanitariya-epidemiya qarshi chora-tadbirlar o'tkazmasligi natijasida aholi salomatligiga va atrof-muhitga yetkazilgan zararni qoplashi....." (2-modda).

"Davlat organlari, mulkchilik shaklidan qat'i nazar, korxonalar, muassasalar, tashkilotlar, birlashmalar va alohida shaxslar:

belgilangan tartibda tasdiqlangan sanitariya me'yorlari, qoidalari va gigiyena normativlariga rioya qilishlari shart....." (7-modda).

"Mulchilik shaklidan qat'i nazar, korxonalar, muassasalar, tashkilotlar, birlashmalar rahbarlari va alohida shaxslar obyektlarni loyihalashtirishda, qurishda, rekonstruksiya qilishda, korxonalarni texnik jihatdan qayta jihozlashda va ishga tushirishda sanitariya me'yorlari, qoidalari va gigiyena normativlariga rioya etishlari shart" (9-modda).

"Mulchilik shaklidan qat'i nazar, korxonalar, muassasalar, tashkilotlar, birlashmalar, mansabdor va boshqa shaxslar O'zbekiston Respublikasi qonun hujjatlariga muvofiq intizomiy va ma'muriy javobgarlikka tortiladilar" (29-modda).

1.Umumiy talablar

1.1. Ushbu Xo‘jalik-ichimlik maqsadidagi suv ta‘minoti manbalari va suv quvurlarining sanitariya muhofazasi hududlarini loyihalash va ulardan foydalanishning sanitariya me‘yorlari va qoidalari O‘zbekiston Respublikasining "Davlat sanitariya nazorati to‘g‘risida"gi, "Suv va suvdan foydalanish to‘g‘risida"gi qonunlari, QMQ 2.04.02-97 "Suv ta‘minoti. Tashqi tarmoqlar va inshootlar" talablariga muvofiq ishlab chiqilgan.

1.2. Ushbu Sanitariya qoidalari aholi, ichimlik suvi sifati talab qilinadigan sanoat korxonalari uchun xo‘jalik-ichimlik suvini yetkazib beruvchi markazlashtirilgan suv ta‘minoti manbalari va suv quvurlarining sanitariya muhofazasi hududlarini loyihalash va ulardan foydalanish tartibini belgilaydi. Qoidalar suv olish inshootlari va suv quvurlarini loyihalash hamda ulardan foydalanishni amalga oshiruvchi tashkilotlar, shuningdek davlat sanitariya nazoratini olib boruvchi sanitariya-epidemiologiya xizmati organlari uchun mo‘ljallangan.

1.3. Sanitariya muhofazasi hududlari idoraviy mansubligidan qat‘i nazar, xo‘jalik-ichimlik ehtiyojlari uchun foydalaniladigan suvni yetkazib beruvchi barcha suv quvurlarida tashkil etiladi. Bu suvlar yer usti va yer osti manbalaridan, shu jumladan sun‘iy to‘ldiriladigan manbalardan olinishi mumkin.

ICHTTning asosiy maqsadi suv ta‘minoti manbalarini, shuningdek xo‘jalik-ichimlik suv ta‘minotining markazlashtirilgan tizimlarini va ularning atrofidagi hududlarni ifloslanishdan muhofaza qilishdir.

1.4. Suv ta‘minoti zonalarini suv olish joyidagi suv manbai hududini (suv olish inshootlarini o‘z ichiga olgan holda), suv ta‘minoti inshootlari (nasos stansiyalari, suv tayyorlash stansiyalari, suv omborlari) zonasi va sanitariya-himoya mintaqasini hamda suv o‘tkazgichlarning sanitariya-himoya yo‘lagini qamrab olishi lozim.

ICHT uchta mintaqaga tarkibida tashkil etiladi: birinchi mintaqaga (qat‘iy nazorat mintaqasi) suv olish inshootlari joylashgan hududni, suv olish inshootlari, barcha suv ta‘minoti inshootlari va suv yetkazish kanali joylashgan maydonlarni o‘z ichiga oladi; ikkinchi va uchinchi mintaqalar (cheklov mintaqasi va kuzatuv mintaqasi) suv ta‘minoti manbalarini ifloslanishdan muhofaza qilishga mo‘ljallangan hududni qamrab oladi.

Suv o‘tkazgichlarning sanitariya muhofazasi sanitariya-himoya yo‘lagi orqali ta‘minlanadi.

Uchala mintaqaning har birida, shuningdek sanitariya-himoya yo‘lagi doirasida, ularning vazifasiga muvofiq ravishda, maxsus tartib o‘rnatiladi va suv sifatining yomonlashuvini oldini oladigan chora-tadbirlar majmui belgilanadi.

1.5. ICHT tashkil etishdan oldin uning loyihasini ishlab chiqish zarur. Bu loyiha zonalar va yo'laklarga kiritilishi rejalashtirilgan hududlarni sanitariya-topografik tekshirish ma'lumotlaridan, shuningdek tegishli gidrologik, gidrogeologik va topografik materiallardan foydalangan holda ishlab chiqilishi kerak. Loyihaga quyidagilar kiritiladi:

a) suv ta'minoti manbai hududi, suv inshootlari va suv quvurlari hududining chegaralarini hamda ularni tashkil etuvchi mintaqalarni aniqlash;

b) suv ta'minoti manbasining mavjud ifloslanishini bartaraf etish va kelajakda yuzaga kelishi mumkin bo'lgan ifloslanishning oldini olish, shuningdek, yetkazib berilayotgan suv sifatining yomonlashuviga yo'l qo'ymaslik orqali sanitariya himoya hududining sanitariya holatini yaxshilash bo'yicha chora-tadbirlar rejasini ishlab chiqish.

1.6. Xo'jalik-ichimlik suv ta'minoti uchun mo'ljallangan yoki foydalanilayotgan suv manbalarining (yer osti yoki yer usti) turiga, ularning tabiiy himoyalanganlik darajasiga va mikroblar yoki kimyoviy ifloslanish ehtimollariga, sanitariya, gidrogeologik va gidrologik sharoitlarning o'ziga xos xususiyatlariga, shuningdek ifloslantiruvchi moddalarning xususiyatlariga qarab, sanitariya himoya hududi chegaralarini aniqlash va zarur sanitariya tadbirlari majmuasini ishlab chiqish amalga oshiriladi.

1.7. Yer usti va yer osti suv ta'minoti manbalarining mikroblar bilan ifloslanishining asosiy manbalari sifatida maishiy oqova suvlar, ayrim sanoat tarmoqlari (jumladan, chorvachilik va parrandachilik komplekslari)ning ishlab chiqarish oqovalari, yer usti oqova suvlari (yomg'ir, qor erishi va yuvish suvlari), shuningdek, assenizatsiya, filtratsiya va sug'orish maydonlari hisoblanadi.

Mikroorganizmlarning tarqalish masofasi asosan yer osti va yer usti suv ta'minoti manbai suvining oqish tezligi hamda uning dastlabki ifloslanish darajasiga bog'liq bo'lib, suv muhitida mikroorganizmlarning yashash va virulentligini saqlab qolish muddati bilan cheklanadi. Mikroorganizmlar tarqalishini cheklovchi boshqa omillarni (adsorbsiya, suv harorati va hokazo) hisobga olish, agar bu omillarning ta'siri yaqqol namoyon bo'lsa va ularning namoyon bo'lish qonuniyatlari yetarlicha o'rganilgan bo'lsa, mumkin.

1.8. Yer usti va yer osti suv ta'minoti manbalarining kimyoviy ifloslanishining asosiy manbalari sanoat korxonalaridan, ishlab chiqarish chiqindilari to'plagichlari va boshqa yig'ish joylaridan chiqadigan oqova suvlar, shuningdek, sanoat korxonalari hududlaridan, zaharli kimyoviy moddalar va mineral o'g'itlar omborlaridan, qishloq xo'jaligi maydonlaridan oqib keluvchi yer usti suvlari hisoblanadi. Yuqori va quyi qatlamlardagi hamda qirg'oq bo'yidagi yuqori minerallashtirilgan suvlarning ta'siri ham istisno etilmaydi.

Yer usti va yer osti suv ta'minoti manbalarida kechadigan fizik-kimyoviy jarayonlar ta'sirida kimyoviy ifloslantiruvchi moddalarning o'zgarish qobiliyati, shuningdek, ularning konsentratsiyasini kamaytirish (sorbsiya, cho'kish va boshqalar) hisobga olinishi mumkin, agar kimyoviy ifloslanishning tarqalish masofasiga ta'sir etuvchi jarayonlar yaqqol ifodalangan va ularning qonuniyatlari yetarlicha o'rganilgan bo'lsa.

1.9. SHZni loyihalash O'z DST 951:2000 "Suv manbalarini tanlash qoidalari. Gigiyenik va texnik talablar"ga muvofiq sanitar, mikrobiologik, sanitar-kimyoviy, gidrogeologik va gidrologik tadqiqotlarni o'tkazishdan boshlanishi lozim. Bunda mahalliy sharoitlardan kelib chiqib, SHZ chegaralarini aniqlash hamda loyihaning sanitariya tadbirlarini bajarishga oid qismini ishlab chiqish uchun zarur bo'lgan qo'shimcha tadqiqotlar ham ko'zda tutilishi mumkin. SHZni loyihalash uchun zarur bo'lgan barcha ishlar loyihalash tashkiloti tomonidan buyurtmachining mablag'lari hisobiga bajarilishi shart.

1.10. SHZni tashkil etish imkoniyati markazlashtirilgan xo'jalik-ichimlik suv ta'minoti manbasini tanlash bosqichida O'z DST 951:2000 "Suv manbalarini tanlash qoidalari. Gigiyenik va texnik talablar"ga muvofiq hal etilishi kerak. SHZ loyihasi xo'jalik-ichimlik suv ta'minoti loyihasining ajralmas qismi bo'lib, u bilan bir vaqtda ishlab chiqiladi. Suv ta'minoti inshootlarini rekonstruksiya qilishda esa SHZ loyihasi rekonstruksiya loyihasi bilan birgalikda ishlab chiqiladi. Sanitariya-muhofaza zonalari belgilanmagan mavjud suv ta'minoti tizimlari uchun SHZ loyihasi alohida ishlab chiqiladi.

1.11. SXT loyihasi, shuningdek suv ta'minoti manbai suvining talab etiladigan sifatini ishonchli ta'minlashga mo'ljallangan tadbirlar rejasi sanitariya-epidemiologiya xizmati organlari va muassasalari, suvdan foydalanish va muhofaza qilishni tartibga solish organlari, kommunal xo'jalik organlari va gidrogeologiya tizimi organlari (yer osti suvlaridan foydalanilganda), shuningdek boshqa manfaatdor vazirliklar va idoralar bilan kelishilishi hamda belgilangan tartibda tasdiqlanishi lozim (ushbu SanQvaMning 7.1.3-bandiga qarang).

1.12. Ikkinchi va uchinchi mintaqalarning tegishli o'lchamlarini belgilash uchun alohida qiyin sharoitlar yuzaga kelganda va istisno tariqasida, tegishli asos mavjud bo'lganda hamda 1.11-bandda ko'rsatilgan tashkilotlar bilan kelishilgan holda, maxsus chora-tadbirlar bilan O'z DST 950-2000 "Ichimlik suvi. Gigiyena talablari va sifat nazorati" da ko'zda tutilgan ichimlik suvi sifatining doimiyligi ta'minlangan taqdirda, ikkinchi va uchinchi mintaqalar o'lchamlari qisqartirilishi (yoki bir qator suv ta'minoti manbalari uchun birlashtirilishi) mumkin.

1.13. Suv ta'minoti manbalaridan foydalanish sharoitlarida (shu jumladan yer osti suv olish inshootlarining unumdorligida) yoki mahalliy sanitariya sharoitlarida yuzaga kelgan yoki kelgusida o'zgarishlar yuz berganda, ushbu SanQvaMning 1.11-

bandida ko'rsatilgan tashkilotlar bilan kelishilgan holda, SXM va uni tashkil etuvchi mintaqalarning belgilangan chegaralari qayta ko'rib chiqilishi mumkin.

SXMning yangi chegaralarini loyihalashtirish va tasdiqlash dastlabki chegaralarni loyihalashtirish va tasdiqlash tartibida amalga oshirilishi kerak.

2. Sanitariya-muhofaza zonalari belbog'larining vazifasi

2.1. Yer osti va yer usti suv ta'minoti manbalari hamda suv ta'minoti inshootlarining birinchi MTT mintaqasi suv olish va suv ta'minoti inshootlari joylashgan joyda manba suvining tasodifiy yoki qasddan ifloslanishi ehtimolini bartaraf etish maqsadida o'rnatiladi.

2.2. MTTning ikkinchi va uchinchi mintaqalari mahalliy sanitariya sharoitlari, suv ta'minoti manbalarining gidrogeologik yoki gidrologik xususiyatlari va ularning mumkin bo'lgan ifloslanish xarakteridan kelib chiqqan holda chora-tadbirlar majmuasini amalga oshirish orqali markazlashtirilgan xo'jalik-ichimlik suv ta'minotining yer osti va yer usti manbalaridan olinadigan suvning sifati va miqdoriga salbiy ta'sir ko'rsatishning oldini olishni maqsad qiladi.

2.3. Yer osti va yer usti suv ta'minoti manbalarining MTT ikkinchi va uchinchi mintaqalari markazlashtirilgan xo'jalik-ichimlik suv ta'minoti manbalari suvining ifloslanishini oldini olishga mo'ljallangan. Manbalar suvi allaqachon ifloslangan holatlarda, ifloslanish darajasi O'z DST 951:2000 "Suv manbaini tanlash qoidalari. Gigiyenik va texnik talablar" bilan belgilangan chegaralardan oshmasligi va suvga ishlov berishning zamonaviy texnologiyalari yordamida uning sifatini O'z DST 950-2000 "Ichimlik suvi. Gigiyenik talablar va sifat nazorati" talablariga muvofiq ta'minlash imkonini berishi lozim.

2.4. Yer osti va yer usti suv ta'minoti manbalarining ikkinchi va uchinchi mintaqalari chegaralari quyidagilarni hisobga olgan holda hisob-kitob asosida aniqlanadi:

suv ta'minoti manbalarining sanitariya, gidrologik yoki gidrogeologik xususiyatlari;

yer osti va yer usti suv ta'minoti manbalari suvida mikrobl va kimyoviy ifloslanishlarning barqarorlik darajasidagi farqlari.

2.5. Yer osti suv ta'minoti manbalarining ikkinchi va uchinchi mintaqalari chegaralarini asoslashda shuni hisobga olish kerakki, yer osti suvlarining suvli qatlamdan suv olish joyiga oqib kelishi faqat suv olish joyining ta'minlanish hududidan sodir bo'ladi. Bu hududning shakli va o'lchami quyidagilarga bog'liq:

suv olish inshootining turi (alohida quduqlar, quduqlar guruhi, quduqlarning chiziqli qatori, gorizontal drenajlar va boshqalar);

suv olish miqdori (suv sarfi) va yer osti suvlari sathining pasayishi;

suvli qatlamning shakli va o'lchamini, uning to'yinish va drenajlanish sharoitlarini belgilovchi gidrogeologik xususiyatlar.

3. Yer osti manbalaridan suv olish

3.1. Himoya sanitariya zonasi (HSZ) birinchi mintaqasining chegaralarini aniqlash

3.1.1. Yer osti suv olish inshootlari, odatda, sanoat korxonalari va turar joy binolari hududidan tashqarida joylashtirilishi lozim.

Himoyalangan yer osti suvlaridan foydalanilganda HSZning birinchi mintaqasi suv olish inshootidan kamida 30 metr masofada, yetarlicha himoyalangan yer osti suvlaridan foydalanilganda esa kamida 50 metr masofada o'rnatiladi.

Yer osti suv olish inshootlari guruhidan foydalanishda birinchi mintaqaning chegarasi chetki quduqlardan (yoki shaxta quduqlaridan) mos ravishda kamida 30 metr va 50 metr masofada bo'lishi kerak.

Izoh:

1. Tuproq va yer osti suvlarining ifloslanish ehtimolini istisno etadigan obyekt hududida joylashgan suv olish inshootlari uchun, shuningdek, qulay sanitariya-gigiyena va gidrogeologik sharoitlarda joylashgan suv olish inshootlari uchun Himoya Faoliyati Xududining birinchi belbog'i o'lchamlarini mahalliy sanitariya-epidemiologiya xizmati organlari bilan kelishilgan holda tegishlicha 15 m va 25 m gacha qisqartirishga ruxsat beriladi.

2. Himoyalangan yer osti suvlariga qatlamlararo bosimli va bosimsiz suvlar kiradi. Ular HFXning barcha mintaqalari doirasida yuqorida joylashgan yetarli darajada himoyalangan suvli qatlamlardan mahalliy oziqlanish imkoniyatini istisno qiladigan yaxlit suvga chidamli qoplamaga ega.

3. Yetarli darajada himoyalangan yer osti suvlariga quyidagilar kiradi:

a) grunt suvlari, ya'ni yer yuzasidan birinchi bosimsiz suvli qatlamning yer osti suvlari bo'lib, ular tarqalgan maydon bo'ylab oziqlanadi;

b) bosimli va bosimsiz qatlamlararo suvlar. Ular tabiiy sharoitda yoki suv olish inshootini ishlatish natijasida HFX maydonida yuqorida joylashgan yetarli darajada himoyalangan suvli qatlamlardan gidrogeologik darchalar yoki qoplamaning o'tkazuvchan jinslari orqali, shuningdek, suv oqimlari va suv havzalari bilan bevosita gidravlik aloqa tufayli oziqlanadi.

3.1.2. Yer osti suvlari zaxiralarini sun'iy to'ldirishda suv olish inshootlari uchun birinchi mintaqaning chegarasi yopiq turdagi infiltratsion inshootlardan (quduqlar, shaxta quduqlari) kamida 50 m, ochiq turdagi (hovuzlar, kanallar va boshqalar) kamida 100 m masofada o'rnatilishi kerak.

3.1.3. Infiltratsion yer osti suv olish inshootlarining birinchi mintaqasi chegaralariga, agar ular orasidagi masofa 150 metrdan kam bo'lsa, suv olish inshooti va yer usti suv havzasi orasidagi qirg'oq hududini kiritish zarur.

3.1.4. O'zan osti suv olish inshootlari va infiltratsion suv olish inshootini ta'minlovchi yoki yer osti suv zaxiralarini sun'iy to'ldirish uchun foydalaniladigan yer usti manbalari qismlari uchun zonaning birinchi mintaqasi chegaralarini yer usti suv ta'minoti manbalariniki kabi belgilash lozim.

3.2. SMH ikkinchi mintaqasining chegaralarini aniqlash

3.2.1 SMH ikkinchi mintaqasining chegarasi gidrodinamik hisob-kitoblar asosida aniqlanadi. Bunda, agar uning tashqarisida suvli qatlamga mikrobl (beqaror) ifloslanishlar tushsa, ular suv olish joyiga yetib bormasligi sharti hisobga olinadi.

Yer osti suv ta'minoti manbasini mikrobl (beqaror) ifloslanishdan samarali himoya qilish uchun ifloslanishning ikkinchi mintaqaga chegarasidan suv olish joyigacha yer osti suvlari bilan harakatlanishining hisoblangan vaqti (T_m) patogen mikroorganizmlarning hayotiyligi va virulentligini yo'qotishi, ya'ni samarali o'z-o'zini tozalashi uchun yetarli bo'lishi kerak.

Yer osti suvlari oqimi bilan mikrobl ifloslanishning suv olish joyigacha siljish vaqtini (T_m) SMH ikkinchi mintaqasi chegaralaridan suv olish joyigacha bo'lgan masofani belgilovchi va ayni paytda SMH chegaralarining epidemiologik va gigiyenik ishonchligini ta'minlovchi asosiy mezon deb hisoblash lozim.

3.2.2. Yuqoridan, aeratsiya zonasi orqali ifloslanishi mumkin bo'lgan yer osti suvlaridan suv ta'minoti uchun foydalanilganda, SHHZning ikkinchi mintaqasi chegarasini aniqlash uchun 1-jadvalning 1-bandida ko'rsatilgan T_m vaqtni, ammo 100 metrdan kam bo'lmagan masofani qabul qilish lozim.

Izoh: 3.2.2-bandning tavsiyalari yer osti suvlarining infiltratsion suv olish inshootlariga ham taalluqlidir.

3.2.3. Suv ta'minoti uchun bosimli va bosimsiz qatlamlararo suvlardan foydalanilganda hamda ifloslanishlar gidrogeologik oynalar yoki suvli qatlam tomining o'tkazuvchan jinslar orqali tushishi mumkin bo'lgan sharoitda yoki yer usti suv havzasi bilan bevosita gidravlik bog'lanish mavjud bo'lganda, SHHZning ikkinchi mintaqasi chegarasini aniqlash uchun 1-jadvalning 2-bandida ko'rsatilgan T_m vaqtni qabul qilish lozim.

Hisoblangan T_m vaqtning tabiiy sharoitga bog'liqligi

Gidrologik sharoitlar	TM (sutkada)
	Respublikaning iqlim sharoitlari
1. Yer osti suvlari:	
a) ochiq suv havzasi bilan gidravlik bog'lanish mavjud bo'lganda	400 200
b) ochiq suv havzasi bilan gidravlik aloqa mavjud bo'lmaganda	200 100
2. Bosimli va bosimsiz qatlamlararo suvlar:	
a) ochiq suv havzasi bilan bevosita gidravlik bog'lanish mavjud bo'lganda	
b) ochiq suv havzasi bilan bevosita gidravlik aloqa mavjud bo'lmaganda	

3.3. SHHZning uchinchi mintaqasi chegaralarini aniqlash.

3.3.1. ZSO uchinchi mintaqasining chegarasi gidrodinamik hisob-kitoblar asosida aniqlanadi. Bunda, agar uning tashqarisida suvli qatlamga kimyoviy (barqaror) ifloslanishlar kirs, ular ta'minlanish hududidan tashqarida yer osti suvlari bilan harakatlanib, suv olish inshootiga yetib bormaydi yoki suv olish inshootiga yetib boradi, ammo hisoblangan T_x vaqtdan oldin emas va kamida 25 yildan keyin bo'ladi.

3.3.2. Yer osti suv manbasini, asosan barqaror xususiyatga ega bo'lgan kimyoviy ifloslanishdan himoya qilish uchun, ifloslangan suvning ZSO uchinchi mintaqasi chegarasidan suv olish inshootigacha harakatlanish vaqti suv olish inshootidan texnik foydalanishning qabul qilingan (o'rtacha) muddatidan ko'proq bo'lishi kerak. Bunday hollarda kimyoviy ifloslanishdan himoya qilish uchun T_x vaqtini kamida 25 yil deb belgilash lozim.

Izoh: ushbu SanQvaN 1.8-bandiga muvofiq, kimyoviy ifloslanishning keskin ifodalangan va qonuniy ravishda namoyon bo'ladigan beqarorligi bilan bog'liq holatlar istisno etilmaydi. ZSO uchinchi mintaqasining chegaralarini aniqlashda bu shartlarni hisobga olish imkoniyati aniq ilmiy asoslangan ma'lumotlar bilan tasdiqlanishi kerak.

3.3.3. Yer osti suvlari infiltratsion suv olish inshootining yer usti suv havzasi bilan bevosita gidravlik aloqasi mavjud bo'lganda, uning maydoni hisob-kitoblarga ko'ra yer osti suvlari infiltratsion suv olish inshootining ikkinchi va uchinchi mintaqalari chegaralariga kiradigan bo'lsa, yer usti suv havzasi uchun ham ushbu SanPiNning 4.2 va 4.3-bandlariga muvofiq ikkinchi va uchinchi mintaqalarni belgilash zarur.

3.3.4. Turli gidrogeologik sharoitlarda yer osti suv ta'minoti manbalarining ikkinchi va uchinchi himoya zonalari chegaralarini aniqlash bo'yicha hisoblash usullari "Xo'jalik-ichimlik suv ta'minoti yer osti manbalarining sanitariya muhofazasi zonalarining ikkinchi va uchinchi mintaqalarini aniqlash uchun gidrogeologik hisob-kitoblar bo'yicha tavsiyalar" (Moskva, 1983-yil) va O'zbekiston Respublikasi SanQvaM № 0173-04 "O'zbekistonning o'ziga xos sharoitlarida yer osti suvlarini ifloslanishdan muhofaza qilishning sanitariya-gigiyena talablari" asosida ishlab chiqilgan.

4. Yer usti manbalaridan suv olish

4.1. Sanitariya muhofazasi zonasi birinchi mintaqasining chegaralarini aniqlash

4.1.1. Yer usti manbayi, shu jumladan suv keltiruvchi kanal va yer osti suvlari zaxiralarini sun'iy to'ldirish uchun suv olish inshooti bo'lgan suv quvurining birinchi sanitariya muhofazasi mintaqasi chegarasi aniq sharoitlarni hisobga olgan holda quyidagi chegaralarda o'rnatiladi:

a) oqar suv havzalari uchun:

oqim bo'ylab yuqoriga suv olish joyidan kamida 200 m,

oqim bo'ylab pastga suv olish joyidan kamida 100 m,

suv olish inshootiga tutash qirg'oq bo'ylab yozgi-kuzgi kam suvlik davridagi suv sathi chizig'idan kamida 100 m masofada.

Suv olish joyidan qarama-qarshi qirg'oqqa yo'nalishda: daryo va kanalning kengligi 100 m dan kam bo'lganda - butun akvatoriya va qarama-qarshi qirg'oq yozgi-kuzgi kam suvlik davrida suv sathi chizig'idan 50 m kenglikda; daryo yoki kanalning kengligi 100 m dan ortiq bo'lganda - akvatoriya polosasi kamida 100 m kenglikda.

b) oqmaydigan suv havzalari (suv omborlari, ko'llar) uchun birinchi mintaqaga chegarasi sanitariya va gidrogeologik sharoitlarga qarab belgilanishi lozim:

suv olish joyidan barcha yo'nalishlarda kamida 100 metr masofadagi akvatoriya bo'ylab;

suv olish inshootiga tutash qirg'oq bo'ylab yozgi-kuzgi kam suvlik davrida suv sathi chizig'idan kamida 100 metr masofada.

Izoh: Cho'mich turidagi suv olish inshootlarida va SHM birinchi mintaqasi chegaralariga cho'michning butun akvatoriyasi va uning atrofidagi kamida 100 metrlik hududni o'z ichiga oladi.

4.2. SHM ikkinchi mintaqasining chegaralarini aniqlash

4.2.1. Oqar suv havzalari (daryolar, kanallar) va suv omborlari (suv omborlari, ko‘llar)ning ikkinchi SHM mintaqasi chegaralari tabiiy, iqlim, gidrologik va xo‘jalik sharoitlariga qarab belgilanadi.

Yer usti suv ta‘minoti manbalariga oqizishga ruxsat etiladigan ifloslanish hajmi va darajasi suvni boshqarish va muhofaza qilish organlari tomonidan sanitariya-epidemiologiya xizmati organlari va muassasalari bilan kelishilgan holda O‘zbekiston Respublikasining "Suv va suvdan foydalanish to‘g‘risida"gi Qonuni va O‘zbekiston Respublikasi SanQvaN 0172-04-son "O‘zbekiston Respublikasi hududlarida yer usti suvlarini muhofaza qilishga qo‘yiladigan gigiyenik talablar"ga muvofiq belgilanadi.

4.2.2. Suv olish joyi uchun ikkinchi mintaqa chegarasi oqim bo‘ylab yuqoriga shunday uzoqlashtirilishi kerakki, asosiy suv oqimi va uning irmog‘i bo‘ylab mikrobli o‘z-o‘zini tozalash maqsadida, SHM chegarasidan suv olish joyigacha, oqar suv havzasida suv sarfi 95% ta‘minlangan holatda, oqib o‘tish vaqti 3-5 sutkadan kam bo‘lmasligi lozim.

Kema qatnovi mavjud bo‘lgan hollarda, SHMning ikkinchi mintaqasi chegaralariga farvater chizig‘igacha suv olish inshootiga tutashgan akvatoriyaning kiritish zarur.

4.2.3. SHM ikkinchi mintaqasining yuqori chegarasidan suv olish joyigacha bo‘lgan masofa quyidagilardan kelib chiqqan holda aniqlanadi:

a) 4.2.2-bandda ko‘rsatilgan mikrobli o‘z-o‘zini tozalash uchun zarur bo‘lgan sutkadagi suvning oqish vaqti;

b) suv oqimi kengligi va uzunligi bo‘yicha yoki oqim tezligi keskin o‘zgarganda alohida qismlar uchun o‘rtacha hisoblanadigan m/sutkadagi suv oqimi tezligi.

Oqmaydigan suv havzalarida SHM ikkinchi mintaqasining chegarasi akvatoriya bo‘ylab suv olish inshootining ikkala tomonidan 3 km masofada - shamollar soni suv olish inshootiga tomon 10% gacha bo‘lganda va 5 km masofada - shamollar soni 10% dan ortiq bo‘lganda joylashtirilishi kerak.

4.2.4. SHM ikkinchi mintaqasining yon chegaralari qirg‘oq chizig‘i bilan belgilanadi, uning kengligi yozgi-kuzgi kam suvli davrda suv chegarasidan boshlab quyidagicha bo‘lishi lozim:

a) tekislik relefida - kamida 500 m;

b) tog‘li relefda - suv ta‘minoti manbai tomonga qaragan birinchi qiyalikning tepasigacha;

v) yengil qiyalikda - 750 m doirasida va tik qiyalikda - kamida 1000 m.

Izoh: ayrim hollarda muayyan sanitariya vaziyatini hisobga olgan holda va tegishli asoslar mavjud bo‘lganda davlat sanitariya nazorati organlari bilan kelishilgan holda ikkinchi mintaqa hududi kengaytirilishi mumkin.

4.2.5. Oqar suv havzasining oqim bo'ylab quyi qismidagi SHM ikkinchi mintaqasi chegarasi shamolning teskari oqimlari ta'sirini istisno etish maqsadida suv olish inshootidan kamida 250 m masofada bo'lishi kerak, bunday oqimlar ehtimoli oqim tezligi qancha past bo'lsa, shuncha yuqori bo'ladi.

4.2.6. Daryoda tabiiy yoki gidrotexnik sharoitlar tufayli teskari oqimlar mavjud bo'lganda, oqar suv ta'minoti manbai MHZning quyi chegarasi har bir aniq holatda mahalliy sharoitlarni va suv havzasining ifloslanish ehtimolini imkon qadar cheklash zarurligini hisobga olgan holda alohida aniqlanishi lozim. Agar bu imkonsiz bo'lsa, ichimlik suvi sifatini davlat standartlariga muvofiqlashtirish uchun sanitariya-epidemiologiya xizmati organlari bilan kelishilgan holda suvni qayta ishlash texnologiyasiga qo'yiladigan yuqori talablar ko'zda tutilishi kerak.

4.3. MHZning uchinchi mintaqasi chegaralarini aniqlash

4.3.1. Yer usti suv ta'minoti manbalarining MHZ uchinchi mintaqasining oqim bo'ylab yuqori va quyi chegaralari ikkinchi mintaqaga chegaralari bilan mos keladi. Yon chegara suv ayirg'ich chizig'i bo'ylab, irmoqlarni qo'shib hisoblaganda 3-5 kilometr masofada o'tishi kerak.

5. Suv ta'minoti inshootlari va suv quvurlarini sanitariya muhofazasi

5.1. Suv ta'minoti inshootlari uchun MHZning birinchi mintaqasi chegarasi quyidagi masofada belgilanadi:

zaxira rostlovchi sig'imlar, filtrlar, kontaktli tindirgichlar va nasos stansiyasidan - kamida 30 m;

suv bosimi minoralaridan - kamida 10 m;

qolgan xonalardan (tindirgichlar, reagent xo'jaligi, xlor ombori va boshqalar) - kamida 15 m.

Izohlar:

1. Sanitariya-epidemiologiya xizmatining mahalliy organlari bilan kelishilgan holda, alohida joylashgan suv bosimi minoralarining konstruktiv xususiyatlariga qarab, ular uchun MHZning birinchi mintaqasi belgilanmasligi mumkin.

2. Suv ta'minoti inshootlari obyekt hududida joylashgan hollarda, ko'rsatilgan masofalarni mahalliy sanitariya-epidemiologiya xizmati organlari bilan kelishilgan holda 10 metrgacha qisqartirishga ruxsat etiladi.

5.2. Sanoat va qishloq xo'jaligi korxonalaridan suvni tozalash va tayyorlash inshootlarigacha bo'lgan sanitariya-himoya zonasining o'lchamini aholi punktlari uchun belgilangani kabi, O'zbekiston Respublikasining "Aholi punktlari atmosfera havosini muhofaza qilish bo'yicha sanitariya me'yorlari va qoidalari" SanQvaN 0006-93 talablariga muvofiq, ishlab chiqarishning zararlilik sinfiga qarab qabul qilish lozim.

Suv ta'minoti inshootlari joylashgan hududda xlorini saqlash ombori mavjud bo'lsa, turar-joy va jamoat binolarigacha bo'lgan sanitariya-himoya zonasi kamida 300 metr bo'lishi shart.

5.3 Suv quvurlarining sanitariya muhofazasi sanitariya-himoya yo'lagini tashkil etish orqali ta'minlanadi.

Sanitariya-himoya yo'lagining kengligini suv quvurining chetki chiziqlarining har ikki tomonida quyidagicha belgilash kerak:

a) yer osti suvlari bo'lmaganda - suv quvurlarining diametri 1000 millimetrgacha bo'lganda kamida 10 metr va suv quvurlarining diametri 1000 millimetrdan ortiq bo'lganda kamida 20 metr;

b) yer osti suvlari mavjud bo'lganda - suv quvurlarining diametridan qat'i nazar, kamida 50 metr.

Izoh: sanitariya-epidemiologiya xizmatining mahalliy organlari bilan kelishilgan holda, zarur hollarda, qurilgan hududdan o'tuvchi suv quvurlari uchun sanitariya-himoya yo'lagi kengligini qisqartirishga yo'l qo'yiladi.

6. Sanitariya muhofazasi zonasi hududidagi asosiy suv muhofazasi tadbirlari

ICHTT loyihasi har bir ICHTT mintaqasining vazifasiga muvofiq asosiy sanitariya tadbirlarini ko'zda tutishi kerak. Bu tadbirlar suv ta'minoti manbalari va suv quvurlari inshootlarida suvning ifloslanish ehtimolini bartaraf etish va oldini olishga qaratilgan bo'lishi lozim.

6.1. Yer osti va yer usti suv ta'minoti manbalari hamda suv quvurlari inshootlari maydonchalarining ICHTT birinchi mintaqasi bo'yicha

6.1.1. Suv quvurlari inshootlaridan foydalanish, ularni qayta qurish va kengaytirish bilan bevosita bog'liq bo'lmagan barcha turdagi qurilishlar taqiqlanadi. Jumladan: turli maqsadlarga mo'ljallangan quvurlarni yotqizish; turar-joy va maishiy binolarni joylashtirish; odamlarning, shu jumladan suv quvurlarida ishlovchilarning yashashi, shuningdek zaharli kimyoviy moddalar va o'g'itlarni qo'llash man etiladi.

6.1.2. Binolar kanalizatsiya tizimiga ulanishi, oqova suvlar eng yaqin maishiy yoki ishlab chiqarish kanalizatsiyasi tizimiga yoki ICHTT birinchi mintaqasidan tashqarida joylashgan mahalliy tozalash inshootlariga yo'naltirilishi kerak. Bunda ICHTT ikkinchi mintaqasi hududidagi sanitariya rejimiga rioya qilish hisobga olinishi lozim.

Istisno hollarda, kanalizatsiya mavjud bo'lmaganda, iflosliklar va maishiy chiqindilar uchun suv o'tkazmaydigan qabul qilgichlar o'rnatilishi kerak. Ular olib

chiqib ketilayotganda ICHTT birinchi mintaqasi hududining ifloslanishiga yo'l qo'ymaydigan joylarda joylashtirilishi va keyinchalik dezinfeksiya qilinishi lozim.

6.1.3. Yer osti suv ta'minoti manbalarida quduqlar konstruksiyasiga (bosh qismlari, og'izlari, quduqlarning quvur orti bo'shliqlari va boshqalar) qo'yiladigan sanitariya-texnik talablarning qat'iy bajarilishi ta'minlanishi kerak.

6.1.4. Yer usti suv manbasida har qanday oqova suvlarni oqizish, shuningdek, cho'milish, kir yuvish, chorva mollarni sug'orish va suvning sifatiga ta'sir ko'rsatadigan boshqa turdagi suvdan foydalanish qat'iy man etiladi.

Birinchi himoya mintaqasining suv hududi qalqovuchlar va boshqa ogohlantiruvchi belgilar bilan o'ralgan bo'lishi shart. Kemalar qatnaydigan suv havzalarida suv olish inshootlarining suv qabul qilgichi ustida yoritgichli suzuvchi belgilar o'rnatilishi lozim.

6.1.5. Sanitariya himoya mintaqasining birinchi hududi yer usti oqimini uning tashqarisiga yo'naltirish uchun rejalashtirilib, ko'klamzorlashtirilishi, to'siq bilan o'ralishi va doimiy qo'riqlanishi kerak.

6.1.6. Barcha suv olish inshootlari suv quvurini loyihalashda va sanitariya himoya mintaqasi chegaralarini belgilashda ko'zda tutilgan loyihaviy unumdorlikka, suv quvuridan foydalanishdagi haqiqiy suv sarfining muvofiqligini muntazam nazorat qilish uchun zarur jihozlar bilan ta'minlangan bo'lishi shart.

6.2. Yer osti suv ta'minoti manbalarining ikkinchi va uchinchi himoya mintaqalari bo'yicha

6.2.1. Suvli qatlamning ifloslanishiga xavf tug'diradigan barcha eski, ishlamayotgan, nosoz yoki noto'g'ri foydalanilayotgan quduqlarni aniqlash, tamponlash (yoki tiklash).

6.2.2. Amaldagi sanitariya qonunchiligiga qat'iy rioya qilgan holda, mahalliy sanitariya-epidemiologiya xizmati organlari bilan albatta kelishilgan tarzda yangi quduqlarni qazish va har qanday yangi qurilish ishlarini tartibga solish.

6.2.3. Ishlatilgan suvlarni yer osti qatlamlariga haydash, qattiq chiqindilarni yer ostida saqlash va suvli qatlamning ifloslanishiga olib kelishi mumkin bo'lgan yer qat'ini o'zlashtirish taqiqlanadi.

6.2.4. Yonilg'i-moylash materiallari omborlarini, shuningdek zaharli kimyoviy moddalar va mineral o'g'itlar omborlarini, sanoat oqava suvlari to'plagichlarini, shlamomborlarni va yer osti suvlarining kimyoviy ifloslanish xavfini keltirib chiqaradigan boshqa obyektlarni joylashtirish taqiqlanadi.

6.2.5. Foydalanilayotgan suv qatlami bilan bevosita gidravlik aloqada bo'lgan yer usti suv havzalarini sanitariya jihatidan muhofaza qilish bo'yicha zarur chora-tadbirlarni o'z vaqtida amalga oshirish.

Izoh: Himoyalangan yer osti suvlaridan foydalanilganda va sanitariya-epidemiologiya xizmatining mahalliy organlari bilan kelishilgan holda, suv

qatlarni ifloslanishdan himoya qilish bo'yicha maxsus chora-tadbirlar bajarilgan taqdirda, 6.2.4-bandda ko'rsatilgan obyektlarni HMZning uchinchi mintaqasi doirasida joylashtirish mumkin.

6.2.6. Yer osti suv ta'minoti manbalarining ikkinchi HMZ mintaqasi doirasida quyidagi qo'shimcha chora-tadbirlar amalga oshirilishi lozim:

Quyidagilar taqiqlanadi:

yer osti suvlarining mikroblar bilan ifloslanish xavfini keltirib chiqaradigan qabristonlar, hayvonlar qabristonlari, assenizsiya maydonlari, filtratsiya maydonlari, qishloq xo'jaligi sug'orish maydonlari, yer osti filtratsiya inshootlari, go'ngxonalar, silos xandaqlari, chorvachilik va parrandachilik korxonalari hamda boshqa qishloq xo'jaligi obyektlarini joylashtirish;

o'g'itlar va zaharli kimyoviy moddalarni qo'llash;

sanoat miqyosida o'rmon kesish.

6.2.7. Aholi punktlari va boshqa obyektlar hududini sanitariya jihatidan obodonlashtirish chora-tadbirlarini amalga oshirish (kanalizatsiya tizimini o'rnatish, suv o'tkazmaydigan chiqindi yig'ish chuqurlarini qurish va boshqalar).

6.3. Yer usti suv ta'minoti manbalarining ikkinchi va uchinchi mintaqalariga oid

6.3.1. Aholi punktlari, davolash-profilaktika va sog'lomlashtirish muassasalari, sanoat va qishloq xo'jaligi obyektlari uchun hududlarni ajratishni tartibga solish, zarur hollarda esa cheklash, shuningdek yer usti suv ta'minoti manbalarining oqova suvlar bilan ifloslanish xavfi darajasining oshishiga olib keladigan sanoat korxonalari texnologiyasidagi mumkin bo'lgan o'zgarishlarni nazorat qilish.

6.3.2. Suv havzasini ifloslantiruvchi obyektlarni aniqlash hamda mahalliy sanitariya-epidemiologiya xizmati organlari bilan kelishilgan muddatlarda aniq suvni muhofaza qilish chora-tadbirlarini amalga oshirish rejalarini ishlab chiqish.

6.3.3. O'zbekiston Respublikasining 0172-04-sonli "O'zbekiston Respublikasi hududida yer usti suvlarini muhofaza qilishga qo'yiladigan gigiyenik talablar" SanPiN va 0182-05-sonli "O'zbekiston sharoitida markazlashtirilmagan suv ta'minoti suvi sifatiga qo'yiladigan gigiyenik talablar va manbalarni sanitariya jihatidan muhofaza qilish" SanPiN talablariga javob bermaydigan oqova suvlarni suv ta'minoti manbalariga oqizishni taqiqlash.

Bundan tashqari, yer usti suv ta'minoti manbalarining ikkinchi MTB mintaqasi doirasida 6.2.4, 6.2.6, 6.2.7-bandlarda ko'rsatilgan qo'shimcha chora-tadbirlar, shuningdek quyidagilar ham amalga oshirilishi lozim:

6.3.4. Quyidagilar taqiqlanadi:

suv havzasidan qum qazib olish va boshqa tubni chuqurlashtirish ishlarini olib borish;

kengligi kamida 300 metr bo'lgan qirg'oq bo'yidagi hududda yaylovlarni joylashtirish.

6.3.5. Kema qatnovi mavjud bo'lgan hollarda suv transporti tomonidan kiritilgan ifloslanishlarning oldini olish chora-tadbirlarini amalga oshirish rejalari ishlab chiqilishi shart (kemalarni maishiy oqava suvlar va qattiq chiqindilarni yig'ish uchun maxsus qurilmalar bilan jihozlash), pristanlarda oqava suvlarni quyish stansiyalari va qattiq chiqindilarni yig'ish uchun qabul qilgichlar ko'zda tutilishi lozim.

Dekarbaderlar va brandvaxtalar iflos moddalarni yig'ish uchun tegishli uskunalar bilan ta'minlangan bo'lishi kerak.

6.3.6. Suv ta'minoti manbalari va sanitariya muhofazasi zonasining ikkinchi mintaqasi doirasida cho'milish, sayyohlik, suv sporti va baliq ovlash faqat belgilangan joylarda, sanitariya-epidemiologiya xizmati organlari bilan kelishilgan maxsus rejim amalda ta'minlangan holda ruxsat etiladi.

6.4. Suv quvurlarining sanitariya-himoya mintaqasi bo'yicha

6.4.1. Suv quvurlarining sanitariya-himoya mintaqasi doirasida tuproq va yer osti suvlarini ifloslantiradigan manbalar bo'lmasligi shart.

6.4.2. Axlatxonalar, assenizatsiya maydonlari, filtratsiya maydonlari, sug'orish maydonlari, qabristonlar, molxonalar hududlari bo'ylab suv quvurlarini o'tkazish, shuningdek, sanoat va qishloq xo'jaligi korxonalari hududlari bo'ylab magistral suv quvurlarini o'tkazish taqiqlanadi.

7. Sanitariya muhofazasi zonalarini loyihalarini loyihalashtirish, kelishish va amalga oshirish tartibi

7.1. Sanitariya muhofazasi zonalarini loyihalashtirish va uni sanitariya-epidemiologiya xizmati organlari bilan kelishish tartibi ushbu SanQvaMning 1.1-1.13-bandlariga muvofiq bo'lishi lozim.

MTB loyihasining tarkibiga matn qismi, kartografik material va mahalliy hokimiyat qarorining loyihasi ko'zda tutilgan chora-tadbirlar ro'yxati bilan kiritilishi shart.

7.1.1. Matn qismi quyidagilarni o'z ichiga olishi lozim:

a) suv ta'minoti manbaining sanitariya holati tavsifi, O'z DST 951:2000 "Suv manbalarini tanlash qoidalari. Gigiyenik va texnik talablar" talablari doirasida suvning mavsumiy sifat tahlillari, manba debiti va uning aholi uchun loyihalashtirilayotgan suv ehtiyojiga muvofiqligi to'g'risidagi ma'lumotlar;

b) yer usti suv ta'minoti manbai uchun gidrologik ma'lumotlar (asosiy parametrlar va gidravlik xususiyatlar, ularning vaqt bo'yicha o'zgarishi) yoki yer osti suv ta'minoti manbai uchun gidrogeologik ma'lumotlar;

v) agar yer osti manbai va yer usti suv havzasi o'rtasida gidravlik aloqa mavjud bo'lsa, ularning o'zaro ta'sirini tavsiflovchi ma'lumotlar;

g) xo'jalik-ichimlik suv ta'minoti manbai joylashgan hududda turar-joy, sanoat va qishloq xo'jaligi obyektlarini qurish istiqbollari to'g'risidagi ma'lumotlar;

d) MTBning birinchi, ikkinchi va uchinchi mintaqalari chegaralarini tegishli asoslar bilan belgilash hamda bajarish muddatlari va mas'ul korxonalar, muassasalar va tashkilotlar ko'rsatilgan holda chora-tadbirlar ro'yxati.

7.1.2. Kartografik material quyidagi hajmda taqdim etilishi kerak:

a) Yer usti suv ta'minoti manbai bo'lganda, 1:50000 - 1:100000 masshtabdagi vaziyat rejasi, unda SHMZning ikkinchi va uchinchi mintaqalarining loyihalashtirilgan chegaralari, suv olish inshootlari, suv ta'minoti manbai va uning ta'minot havzasi (irmoqlari bilan) ko'rsatilgan holda;

b) Yer osti suv ta'minoti manbaida, ta'minlanish hududi doirasidagi xarakterli yo'nalishlar bo'yicha, shuningdek mavjud va loyihalashtirilayotgan quduqlar bo'yicha gidrogeologik profillar;

v) 1:500 - 1:1000 masshtabdagi SHMZning birinchi mintaqasi rejasi;

g) Yer osti suv ta'minoti manbaida 1:10000 - 1:25000 masshtabda va yer usti suv ta'minoti manbaida 1:25000 - 1:50000 masshtabda SHMZning ikkinchi va uchinchi mintaqalari rejasi, unda ifloslanish manbalari bo'lgan obyektlar ko'rsatilgan holda.

7.1.3. O'zbekiston Respublikasining "Davlat sanitariya nazorati to'g'risida"gi Qonunining 15-moddasiga muvofiq, hokimiyat va boshqaruv organlari sanitariya muhofazasi zonasini quyidagilarni tasdiqlagan holda belgilaydilar:

a) O'zbekiston Respublikasi Vazirlar Mahkamasi - respublika, viloyat markazlarining suv quvurlari va aholisi 200 ming kishidan ortiq bo'lgan shaharlar, shuningdek kurort zonalarida joylashgan aholi punktlarining suv quvurlari uchun;

b) Qoraqalpog'iston Respublikasi Vazirlar Kengashi va viloyat hokimliklari - boshqa aholi punktlarining suv quvurlari uchun.

7.2. SHMning birinchi, ikkinchi va uchinchi mintaqalari hududidagi zarur chora-tadbirlarning xususiyati va hajmi, mahalliy tabiiy va sanitariya sharoitlarining o'ziga xosligiga qarab, SHM loyihasini ko'rib chiqish jarayonida, shuningdek, suv quvurlaridan keyinchalik foydalanish davrida o'zgartirilishi va to'ldirilishi hamda belgilangan tartibda tasdiqlanishi mumkin.

Suv ta'minoti manbalarining ikkinchi SHM mintaqasi hududi uchun, shuningdek suv yetkazuvchi kanallarning suv quvurlarini sanitariya jihatidan muhofaza qilish uchun qo'riqlash xizmati tashkil etilishi lozim.

7.2.1. Sanitariya chora-tadbirlari quyidagicha amalga oshirilishi kerak:

a) SHMning birinchi mintaqasi doirasida - kommunal xo‘jalik organlari yoki suv quvurlarining boshqa egalari tomonidan ularni qurish va foydalanish uchun ajratilgan mablag‘lar hisobidan;

b) SHMning ikkinchi va uchinchi mintaqalari doirasida - suv ta‘minoti manbalari suvining sifatiga salbiy ta‘sir ko‘rsatayotgan (yoki ko‘rsatishi mumkin bo‘lgan) obyektlar egalari tomonidan.

7.3. SHMning birinchi, ikkinchi va uchinchi mintaqalari doirasida suvni muhofaza qilish chora-tadbirlarining bajarilishi ustidan davlat sanitariya nazorati sanitariya-epidemiologiya xizmatining mahalliy organlari tomonidan olib boriladi.

Ko‘zda tutilgan chora-tadbirlarni belgilangan muddatlarda bajarmaslik sanitariya me‘yorlari va qoidalarini buzish hisoblanadi.

7.4. SHMning tasdiqlangan loyihasi mavjud emasligi suv ta‘minoti tizimi egalarini sanitariya-epidemiologiya xizmati organlari tomonidan suv ta‘minoti inshootlari va atrofdagi hududni sanitariya jihatidan muhofaza qilish bo‘yicha qo‘yiladigan talablarni bajarishdan ozod qilmaydi.